

Verliesverdamping bij pensioen in eigen beheer

De vennootschapsbelasting kent een mogelijkheid om verliezen te verrekenen. In art. 20 Wet Vpb is opgenomen dat een voorwaartse verliesverrekening van negen jaar mogelijk is en een achterwaartse verliesverrekening van één jaar. Voor 2010 en ook voor 2011 is de achterwaartse verliesverrekening tijdelijk verruimd tot drie jaar. Maakt een onderneming hiervan gebruik, dan is de voorwaartse verliesverrekening maximaal zes jaar (in plaats van negen jaar).

DOOR ROBBERT VAN WOERDEN

De beperkte achterwaartse verliesverrekening is een nadeel van het voeren van eigen beheer in de uitkeringsfase. In dit artikel ga ik nader in op verliesverrekening en de impact op pensioen in eigen beheer.

Hoe werkt verliesverrekening?

Verliesverrekening houdt in dat een onderneming die verlies leidt, eerder betaalde of nog te betalen belasting kan terugontvangen.

Stel, een bv heeft negatieve winst gerealiseerd, oftewel: verlies. Omdat de onderneming met verlies draait, hoeft er geen vennootschapsbelasting afgedragen te worden. Er kan echter wel geprofiteerd worden van verliesverrekening, waarbij het verlies in het huidige jaar wordt verrekend met winsten uit het verleden dan wel in de toekomst zodat te veel betaalde vennootschapsbelasting kan worden terugontvangen. U kunt het verlies verrekenen met winsten van het voorgaande jaar (nu tijdelijk drie jaren). Reeds betaalde belasting over het voorgaande jaar kan zo worden terugontvangen. Dit wordt 'carry back' of 'achterwaardse verliesverrekening' genoemd.

Is ook de verliesverrekening met voorgaande jaren niet meer mogelijk, dan mag onder bepaalde voorwaarden het verlies verrekend worden met toekomstige winsten. Dit wordt de 'carry forward service' of 'voorwaartse verliesverrekening' genoemd en is beperkt tot de daaropvolgende negen jaar. Vaststelling en verrekening van te verrekenen verliezen vindt plaats met een voor bezwaar vatbare beschikking.

Wanneer het niet mogelijk is om geleden verliezen te verrekenen met winsten, is er sprake van verliesverdamping. Dit speelt bijvoorbeeld wanneer een

belastingplichtige haar verlies na negen jaar niet heeft ingelopen. Wanneer dan in het tiende jaar weer winst wordt gegenereerd, dan kan deze belaste winst niet meer verrekend worden met het verlies uit het eerste jaar. Het risico op verliesverdamping is relatief groot in de uitkeringsfase van pensioenen, gehouden in eigen beheer. Met name de beperkte carry back speelt hier een rol.

Verliesverdamping en het dga-pensioen

Wanneer een dga gaat pensioneren, heeft hij de mogelijkheid om zijn pensioen door het eigenbeheerlichaam uit te laten keren. In dit geval bedoel ik met een eigenbeheerlichaam, een pensioenuitvoerder conform art. 19a lid 1d Wet op de loonbelasting 1964. Wanneer de dga zijn ondernemingsactiviteiten stopzet omdat hij gaat pensioneren, zal

hij naar verwachting eventuele winsten moeten verwerken uit het rendement op de beleggingsportefeuille. Soms zijn er in het eigenbeheer-

Bij verliesverdamping is er geen verrekening van verlies met winst

lichaam ook nog inkomstgenererende activa aanwezig, zoals een verhuurd pand.

Echter, bij de meeste dga's zullen na pensionering geen verdere winsten gegenereerd worden. Omdat er daadwerkelijk wel een (meestal geïndexeerd) pensioen uitgekeerd moet worden, zal er heel vaak sprake zijn van verlies. Het is belangrijk dat dergelijke verliezen verrekend kunnen worden.

Drs. Robbert van Woerden
Senior pensioenspecialist en
freelance auteur

Voorbeeld

Myrthe is dga en 65 jaar. Ze is getrouwd met Dick die ook 65 jaar oud is. Ze heeft een ouderdomspensioen opgebouwd van € 3000 per maand levenslang. Er is een partnerpensioen opgebouwd van € 2100 per maand. Ze maakte gebruik van de modelpensioenbrief van de fiscus. Het ouderdomspensioen wordt opgebouwd in eigen beheer. De balans van haar onderneming ziet er als volgt uit. Voor het gemak is bijvoorbeeld de hoogte van de pensioenverplichting afgerond.

Fiscale balans		
	Debet	Credit
Bank	550.000	
Aandelenkapitaal		18.000
Overige activa	165.000	
Pensioenverplichting		506.000
Winstreserve		191.000
Totaal	715.000	715.000

Het betreft hier de fiscale balans. Bij de hoogte van de pensioenverplichting is rekening gehouden met de fiscale regels uit de Wet IB 2001 en de Wet op de vennootschapsbelasting 1969. Dat betekent dat er gerekend is met de meest recente sterftetafel zonder leeftijdterugstellingen, zonder kosten en zonder rekening te houden met de toegezegde indexatie. Daarnaast is gerekend met een rekenrente van 4%.

Modelpensioenbrief

In de modelpensioenbrief van de fiscus is sprake van een open indexatie. Dat betekent dat op pensioendatum wordt bepaald met welke index de ingegane pensioenen worden verhoogd. Het gaat dan om een index die de pensioenen welvaartsvast of waardevast houdt. Ter voorkoming van discussie over de hoogte van de fictieve vaste indexatie, die dient ter vervanging van de open indexatie, keurt de staatssecretaris in het besluit van 3 juli 2008 goed dat deze wordt gesteld op 2% per jaar. In dit voorbeeld worden er geen inkomsten gegenereerd uit de overige activa. Bovendien wil Myrthe volledig stoppen met werken.

In het eerste jaar zal de bv een pensioen uitkeren van € 3000 per maand. Dat betekent € 36.000 per jaar. Het pensioen wordt voor het tweede jaar met 2% verhoogd naar € 3060 per maand. Dat betekent dat voor het tweede jaar een pensioenverplichting berekend wordt op basis van een uitkering van € 3060 per jaar voor een 66-jarige vrouw met 70% overgang op haar 66-jarige man. De pensioenverplichting blijkt dan € 502.000 (afgerond) te zijn. De pensioenverplichting is dus slechts gedaald met € 4000 terwijl € 36.000 aan pensioenuitkeringen is uitbetaald. Het banksaldo is met € 36.000 gedaald. Wanneer er verder geen resultaat wordt behaald en de rente-inkomsten aan de activazijde lager zijn dan € 32.000, dan leidt de bv van Myrthe een verlies. Wanneer Myrthe het voorgaande jaar een belaste winst heeft betaald, dan mag ik dit verlies daarmee verrekenen. Dit kan leiden tot een belastingteruggave.

Wanneer deze trend zich voortzet, en er dus elk jaar verlies geleden wordt, zal over een paar jaar het verlies niet meer te verrekenen zijn. Immers, in de toekomst worden waarschijnlijk geen winsten gegenereerd, terwijl door de beperkte carry back er niet meer te verrekenen is met winsten uit het verleden. Daarmee is er sprake van een fiscaal nadeel, namelijk verliesverdamping. Naar mijn mening wordt veel te weinig stilgestaan bij dit risico bij een advies om pensioen uit te voeren in eigen beheer.

Manieren om verliesverdamping te voorkomen

Wanneer u op internet zoekt naar manieren om verliesverdamping te voorkomen, worden meestal manieren genoemd die passen bij actieve ondernemingen. Een aantal manieren om in zijn algemeenheid verliesverdamping te voorkomen, is:

1. realiseren van stille reserves. Bijvoorbeeld door intercompany transacties;
2. doorberekening van kosten tussen ondernemingen;
3. wijziging van fiscale waardering (aanpassen waarderingstelsel indien bestendige gedragslijn wordt gevolgd);
4. overdracht activa tegen schuldenkenning.

Op al deze manieren zijn zeer strenge regels van toepassing. Bij pensioen-bv's in de uitkeringsfase zijn de meeste van deze manieren onbruikbaar. Wanneer ik bijvoorbeeld mijn overige activa

Verliesverdamping voorkomen door verliezen in pensioensfeer eerder te creëren

overdraag tegen schuldenkenning speelt de vraag of ik daarmee niet feitelijk mijn pensioen beleen. Zoals bekend is het belenen van pensioen in strijd met art. 19b Wet LB. De pensioenregeling is dan onzui-ver en (de commerciële waarde) wordt progressief belast. Bovendien wordt in de bv van Myrthe over een lange tijd verlies verwacht. Het naar voren halen van winsten zal dus altijd slechts een tijdelijke oplossing zijn, zeker wanneer de achterwaartse verliesverrekening vanaf 2012 weer slechts één jaar bedraagt.

Ook verkoop van een dochteronderneming is meestal geen oplossing omdat, door het bestaan van de deelnemingsvrijstelling, er geen sprake is van winst die gebruikt kan worden om verliezen te verrekenen. De moeder creëert feitelijk geen winst. Uitzondering is wanneer een fiscale eenheid is aangegaan en de werk-bv winst (heeft ge)maakt.

Beleggingsbeleid

Wellicht denkt u dat er een oplossing gevonden kan worden in het beleggingsbeleid binnen het eigenbeheerlichaam. Allereerst kan er risicovol belegd worden om zo te proberen winsten te genereren. Dit ligt om meerdere redenen niet voor de hand. Gezien haar leeftijd en te verwachten beleggingshorizon zal zij in de praktijk moeilijk risicovol kunnen beleggen. Wanneer de 66-jarige Myrthe een beleggingsprofiel zal invullen ten aanzien van haar pensioen, zal dit profiel – mede gezien haar leeftijd – niet uitkomen op een offensief beleggingsprofiel. Het grootste deel zal relatief veilig worden belegd. Het te verwachten rendement is dan

niet hoog genoeg om winsten te creëren.

Beleggingen mogen onder voorwaarden tegen kostprijs worden gewaardeerd op de balans. Pas bij verkoop wordt rekening gehouden met de daadwerkelijke prijs en wordt, bij een hogere koers, winst gecreëerd. Dit kan soms verliesverdamping voorkomen. Echter, doordat tijdens de uitkeringsperiode er om eerdergenoemde reden nauwelijks offensief kan worden belegd, is deze mogelijkheid zeer beperkt. Bovendien zijn er door de kredietcrisis niet veel aandelen die een hogere waarde zullen hebben dan de kostprijs. Kortom, de mogelijkheden om vanuit het beleggingsbeleid voldoende winst te creëren, zijn beperkt.

Kunstmatige oplossingen

Een mogelijke oplossing om verliesverdamping te voorkomen, is deze verliezen in de pensioensfeer reeds eerder te creëren. Dat kan bijvoorbeeld door ruim vóór de pensioendatum gedeeltes van het pensioen af te storten naar een pensioenverzekeraar. Feitelijk moet het dan niet gaan om een dekkingspolis maar bij voorkeur om een bepaald deel. Een bekend probleem is echter dat verzekeraars hiervoor nauwelijks passende producten kennen.

Bij een pensioen-bv die ook bijvoorbeeld een pand in het bezit heeft, is een verkoop van het pand een optie. De verliezen van de komende zes (of negen) jaar kunnen dan daarmee verrekend worden. Deze oplossing lijkt echter wat kunstmatig. Het verkopen van een pand zal immers zelden slechts om deze reden plaatsvinden.

Conclusie

Bij een pensioenadvies aan de dga wordt primair stilgestaan bij de opbouwfase. Wanneer een keuze wordt gemaakt voor eigen beheer speelt met name het liquiditeitsvoordeel een belangrijke rol. Er zijn echter in de uitkeringsfase een aantal aspecten die van belang zijn. In dit artikel is er daarvan één besproken. In de uitkeringsfase treedt immers vaak een fiscaal nadeel op, namelijk verliesverdamping. Doordat er geen winsten meer kunnen worden gecreëerd, leiden de verliezen niet tot belastingteruggave.

**KLUWER
BOEKEN
SALE**

Bestel nu uw
vakliteratuur
met kortingen
tot **75%**!

OP=OP

Bekijk alle aanbiedingen op:
www.kluwer.nl/boekensale

De boekensale loopt van 4 november
2010 t/m 31 januari 2011.

 Kluwer
a Wolters Kluwer business